

„Mérgező az a társadalmi közeg, amely arra kényszeríti tagjait, hogy tagadják meg önmagukat” - Áfra János a mesebotrányról

Polgár Tóth Tamás - 2020-10-15 10:24:19

Áfra János fotó: Tóth Tamás

A [Szépírók Társasága október 9-én nyilatkozatban ítélte el](#), hogy a Mi Hazánk politikus, Dúró Dóra előbb egy sajtótájékoztató keretein belül [ledarálta](#) a [Meseország mindenkié](#) című, a különféle másságok iránt érzékenyítő mesegyűjteményt, majd szintén [nyilvánosan széttépte Bán Zsófia Vagánybagoly és a harmadik Á](#) című mesekönyvét. A könyveket ért támadások megosztották a magyar társadalmat, még Orbán Viktor miniszterelnök is fontosnak tartotta, hogy [megszólaljon](#) az ügyben. Megkérdeztük Áfra János debreceni költőt, szerkesztőt, a Szépírók Társaságának tagját: ő hogyan látja a mesekönyvekkel szembeni politikai hadjáratot.

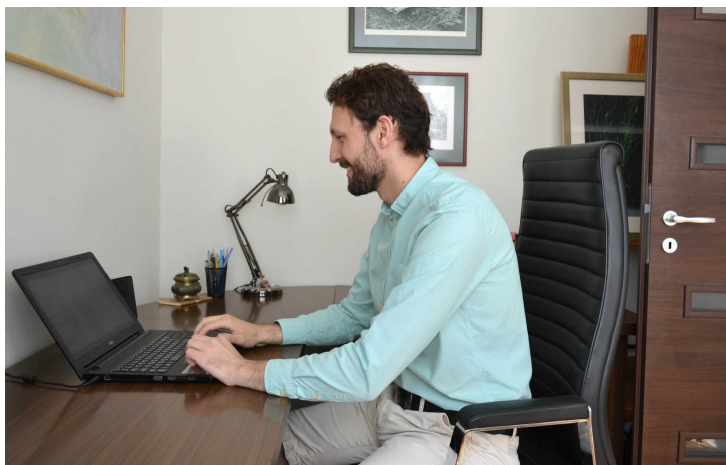
A könyvekkel szembeni agresszió az, ami elítélendő, vagy az, hogy ezt egy politikus követte el?

Úgy gondolom, a könyvekkel szembeni ilyen típusú – ráadásul nyilvános – agresszió a szimbolikus üzenete miatt elítélendő. Ha valaki tartalmától függetlenül – mondjuk gyújtósként vagy book art alkotáshoz – hasznosít újra egy feleslegessé vált könyvet, az nyilvánvalóan nem említhető egy lapon az előbbivel. Itt a könyvtestre kifejtett agresszió lényegében a szexuális orientáció és/vagy nemi identitás tekintetében kisebbséget jelentő csoportokra irányul, amelyek a kötetben a szokottnál nagyobb súllyal és nyíltabban reprezentáltak.

A politikai közszereplők felelősségét nem lehet túlbecsülni, emberi jogi szempontból épp ezért vérlázító, amit Dúró Dóra tett. Nyilvánvaló, hogy a botrányral próbálta felhívni magára a figyelmet, a védelmező anya szerepében tetszelegve, miközben persze valószínűleg ő is tudhatta, hogy amit csinál, az állítólagos célja szempontjából – hogy a gyerekeket megvédje ezektől a tartalmaktól – kontraproduktív, hiszen óriási keresletet generált a kárhozottatott könyvek iránt, ahogy az hasonló esetekben, botrányok tárgyát képező tartalmakkal mindig is lenni szokott.

Lehet-e olyan körülmény, olyan érv, amely igazolhat egy könyvvel szemben folytatott kampányt?

Az emberek kellően bizalmatlanok és kíváncsiak, vágynak azokra a tárgyakra, amelyektől próbálják eltiltani őket, úgyhogy azt gondolom, ha egy könyvvel szemben kampányol valaki, az inkább felkelti, mintsem elfojtáná az érdeklődést iránta. Lehetnek olyan művek, amelyek például emberi jogi szempontból elítélhetők, egyenesen uszítók, de ha ezeket betiltjuk, a hasonlóan radikális nézőpontot képviselők körében minden bizonnyal kultikus szerepre tesznek szert, ezért nem látom értelmét könyvek ellen kampányolni. Egyetlen kivétel van talán, és nem tudom, ezzel próbálkoztak-e már a kiadók, de ha nem, hát hajrá: amennyiben egy gerillamarketing részeként, a fordított pszichológiát alkalmazva, próbálnak meg így népszerűsíteni egy értékes könyvet, abból akár még a manipuláció áldozatai is épülhetnek.

fotó: Tóth Tamás

Olvasa a *Vagánybagoly és a harmadik Á* vagy a *Meseország mindenkié* című könyvet? Ha igen, mi a véleménye róluk? Tetszettek önnek?

Mivel nincs gyermekem, nem vagyok a friss gyerekirodalmi megjelenések nagy olvasója, nehéz is lenne számon tartani mindent, hiszen egy ideje ez a hazai könyvkiadás leginkább virágzó területe – százával, ezrével jelennek meg a mesekönyvek évről évre, és egész jó példányszámmal értékesíthetők. Sajnos még nem olvastam ezt a két könyvet sem. A *Meseország mindenkié* beszerzésére kísérletet tettem, viszont pár nap után már csak előrendelni lehetett, ugyanis a botránynak hála rendkívül keresett lett. Tény, hogy ez a támadás nemcsak az olvasói, de a szakmai figyelmet is jelentősen növelte az érintett kiadványok iránt.

Érdemes megemlíteni talán, hogy az elmúlt években a gyerekirodalom terén végbement egy jelentős átalakulás, a tabutémák előtérbe kerülése általános jelenségnek mondható a hazai könyvpiacra is. Ma már nem kérdés, hogy a gyermekkönyvek akár halálos betegségek, veszteségek megértésére is felkészíthetik a gyereket, segíthetnek felismerni a saját másságot, megérteni a szokatlan tapasztalatokat, elfogadni azokat is, akik más adottságokkal rendelkeznek, akik valamilyen különböznek. Örülök, hogy egy [LMBTQ-vonatkozású mesekönyv](#) is megjelent, és [sok pszichológus nyilvánosan is elítélte Bagdy Emőke nyilatkozatát](#), amely szerint az óvodáskori gyerekek fejlődésére nézve veszélyesek lehetnek az ehhez hasonló történetek, amelyek valójában az érzékenyítést szolgálják.

Azt gondolom, hogy rendkívül nagy előrelépést jelentene társadalmi szinten, ha a gyerekekben ezek a kérdések szülői ellenállás nélkül kerülnének helyre, és nem alakulnának ki olyan beidegződések, amelyek alapján folyamatosan stigmatizálnak, kiközösítenek másokat, és amelyek miatt aztán sokan közülük nem is merik felvállalni az érzéseiket, önmagukat, nem mernek úgy élni, ahogyan igazán szeretnének. Mérgező az a társadalmi közeg, amely arra kényszeríti tagjait, hogy tagadják meg önmagukat, hogy hazudjanak akár önmaguknak is a saját biztonságuk érdekében.

[Deák-Sárosi Lászlónak A hétfejű tündérről írt publicisztikája óta rengetegen álltak ki Lázár Ervin meséi mellett a közösségi médiában. Mi lehet az oka annak, hogy ilyen sokan a védelmükbe vették a szerzőt és az írásait?](#)

Nem mellékes tény, hogy egy kanonizált, nagyhatású meseíróról van szó, aki egyrészt sokunk gyerekkorát tette színesebbé történeteivel, másrészt a szakmai megbecsültsége is jelentős. Magát már nem védheti meg, így az íróársak és az olvasói, tisztelői felelőssége a kiállítás. Egy Kossuth-díjas alkotóról van szó, aki a [Digitális Irodalmi Akadémia](#) tagja, ennek köszönhetően online is hozzáférhet a [teljes életműhöz](#), aki szeretné jobban megismerni, mi mindennel gazdagította meseirodalmunkat.

Kapcsolódó írás:

- [Termékeny félreértés, ukrainai vakbélműtét, bedőlt JAK - Áfra Jánossal beszélgettünk](#)

QDEBRECINER.HU
LÁTJUK. HALLJUK. KIMONDJUK.

fotó: Debreciner **CSAK VELED együtt tudjuk garantálni, hogy az újságíró és a szerkesztő munkájába ne szólhasson bele más, csak Te, az olvasó.** [Egy hónapra csak 1000 forint.](#) [Támogasd előfizetéseddel a Debrecinert! Köszönjük!](#)